

Liberalizacja rynku gazu w Polsce

Postulaty odbiorców przemysłowych.

Warszawa, 29 października 2014r.

Forum Odbiorców
Energii Elektrycznej i Gazu

Polski rynek gazu - cechy.

Jak dotąd większość polskiego rynku gazu objęta jest regulacją, prawie wszyscy odbiorcy indywidualni i prowadzący działalność gospodarczą kupują gaz po cenach ustalanych przez Prezesa URE.

Polski rynek gazu jest zdominowany przez jednego dostawcę, w związku z tym istnieje poważne ryzyko, że zniesienie regulacji cen na obecnym etapie rozwoju rynku dla odbiorców, w szczególności dużych odbiorców przemysłowych, stanowi większe zagrożenie niż szansę”.

Rząd powinien stworzyć warunki do faktycznego rozwoju konkurencji tak, aby nie narażać największych odbiorców przemysłowych na RYZYKO PONOSZENIE KOSZTÓW LIBERALIZACJI.

Liberalizacja - ZANIECHANIE REGULACJI. *Ograniczenie ingerencji państwa w mechanizmy, które kształtują rynek, tj.: cenę, popyt, podaż, oraz ilość podmiotów gospodarczych na rynku.*

Celem LIBERALIZACJI winno być urynkowanie cen paliw i energii, a jej konsekwencją uwolnienie potencjału gospodarczego Polski, przyspieszenie rozwoju gospodarczego, zwiększenie popytu na gaz, zainteresowanie rynkiem potencjalnych dostawców do inwestowania zarówno w infrastrukturę gazową, jak i w sam proces dostarczania gazu na

Liberalizacja Rynku Gazu a OBLIGO GIEŁDOWE.

Jak pokazała praktyka pierwszych miesięcy obowiązywania obligo (zarówno w roku 2013 jak i w pierwszej połowie 2014 roku), **wprowadzając obligo nie zadbano jednocześnie o uwolnienie strony popytowej w stopniu pozwalającym na jego realizację.**

Gaz zaoferowany na giełdzie przez jedyny podmiot spełniający kryteria obligo - PGNiG S.A., nie znalazł wystarczającej grupy nabywców pomimo, że był oferowany w niewielkich ilościach i atrakcyjnej cenie.

Przyczyną braku popytu na giełdzie są długoterminowe umowy sprzedaży gazu zawarte przez PGNiG S.A. z odbiorcami, które skutecznie uniemożliwiają im dokonywanie zakupów gazu na wolnym rynku, również w ramach obligo, przez co ograniczają aktywność tej grupy potencjalnych nabywców gazu.

Znaczenie obligo giełdowego w procesie liberalizacji

Sprzedawca jest zobowiązany do sprzedaży gazu na TGE, odbiorca nie jest zobowiązany do kupna. Sprzedawca musi dostosować ofertę do oczekiwań odbiorcy, co tworzy warunki utrzymania cen gazu na rozsądnym poziomie w momencie, w którym te ceny przestają być regulowane.

Główne przyczyny braku postępów w liberalizacji Rynku Gazu.

- Brak rozwiązań legislacyjnych** w ramach nowelizacji prawa energetycznego tzw. „Małego trójpaku energetycznego” z 2013 roku, oraz w zakresie noweli ustawy prawo energetyczne z 2014 roku regulującej kwestię sukcesji kontraktów PGNIG **w zakresie**, w jakim dotyczy braku możliwości sukcesji i prawa do wypowiedzenia umów dla grupy **32 największych odbiorców przemysłowych gazu zużywających powyżej 25 mln m³ gazu rocznie**, która to grupa winna być w pierwszej kolejności adresatem uwalniania cen gazu.
- Trudności z właściwym i terminowym sposobem wykonywania przez PGNIG S.A. Decyzji Prezesa UOKIK z dnia 13 kwietnia 2012 roku (DOK1-411/1/11/MF/PK)**, na mocy której PGNIG S.A. został zobowiązany m.in. do wprowadzenia zmian do wzorców umów kompleksowych dostarczania paliwa gazowego zawieranych z odbiorcami niebędącymi konsumentami pobierającymi paliwo gazowe w ilości powyżej 10 m³/h gazu ziemnego wysokometanowego albo powyżej 25 m³/h gazu ziemnego zaazotowanego.

PGNIG S.A. uznaniowo odmawia wdrożenia Decyzji UOKIK dla umów na czas określony i dla umów, które nie zawierają zapisów literalnie zakwestionowanych przez Prezesa UOKIK, a jedynie analogiczne klauzule ograniczające prawo wypowiedzenia umów (np. nie 12- miesięczny okres wypowiedzenia tylko 36 miesięczny okres wypowiedzenia).

Główne przyczyny braku postępów w liberalizacji Rynku Gazu c.d.

3. Trudności z właściwym wdrażaniem decyzji Prezesa UOKiK z 31 grudnia 2013 roku nr DOK-8/2013, która ma zagwarantować odbiorcom końcowym gazu między innymi **prawo do pełnej elastyczności w kontraktowaniu gazu** w każdym roku gazowym w oderwaniu od zamówień z roku poprzedniego.

PGNiG S.A. proponuje zachowanie obowiązku odbierania określonych wolumenów gazu każdego roku ograniczając elastyczność w kontraktowaniu gazu, co wykracza poza treść zobowiązania z decyzji Prezesa UOKiK.

Przyjęty sposób wdrażania tej decyzji spowoduje, że będzie ona miała zastosowanie dopiero od roku gazowego 2015/2016, gdyż przed złożeniem oferty zmiany umów w maju 2014 roku, odbiorcy przemysłowi zostali zobligowani postanowieniami tych umów oraz IRIESP i IRIESD do złożenia zamówień na rok gazowy 2014/2015 według dotychczasowych zasad.

Główne przyczyny braku postępów w liberalizacji Rynku Gazu c.d.

- 4. Brak warunków, do wypracowania jednoznacznego stanowiska Prezesa URE**, co do harmonogramu zwolnień z taryfowania gazu sprzedawanego do odbiorców końcowych, w tym brak wskazania, jaka będzie kolejność zwolnień z taryfowania rynku detalicznego oraz brak wskazania terminów wdrażania tych zwolnień.

Rodzi to duże ryzyko regulacyjne związane z brakiem pewności, co do zasad kontraktowania gazu oraz możliwości tworzenia projekcji kosztów zaopatrzenia w gaz wielu strategicznych gałęzi gospodarki.

- 5. Sposób podziału rynku gazu przyjęty w nowelizacji Ustawy PE, dotyczącej sukcesji kontraktów PGNiG na PGNiG Obrót Detaliczny**, zgodnie z którym 32 największych odbiorców przemysłowych gazu zużywających >25 mln m³/rok pozostało w PGNiG razem z całym obrotem hurtowym (Spółki Obrotu, obrót giełdowy), a odbiorcy detaliczni zostali przeniesieni z umowami do Spółki PGNiG Obrót Detaliczny .

Taki podział rynku rodzi ryzyko pojawiania się na nim niewłaściwych praktyk cenowych prowadzących do wzrostu kosztów gazu w grupie największych odbiorców przemysłowych a w konsekwencji może spowodować pogorszenie ich pozycji konkurencyjnej.

W ocenie przemysłowych odbiorców gazu, brak przeniesienia wszystkich klientów do PGNiG Obrót Detaliczny z prawem do wypowiedzenia umów, przy równoczesnych trudnościach we wdrażaniu decyzji Prezesa UOKiK w zakresie wprowadzenia możliwości częściowego rozwiązania (*redukcji zamówienia*) istniejących kontraktów, skutkuje brakiem możliwości uznania segmentu największych odbiorców gazu za rynek konkurencyjny, który można zwolnić z taryfikacji w sposób zapewniający bezpieczeństwo i pewność dostaw gazu po stabilnych i przewidywalnych cenach.

Oczekiwania i propozycje przemysłowych odbiorców gazu.

1. Opracowanie przez **Prezesa URE** scenariusza uwalniania cen gazu w Polsce, który będzie uwzględniał skutki i ryzyka wynikające z przyjętych rozwiązań legislacyjnych w tym zakresie. **Obecnie można bezpiecznie zwolnić z obowiązku taryfikacji sprzedaż gazu do odbiorców instytucjonalnych zużywających gaz do 25 mln m³/rok (tam pojawiła się konkurencja) albo/i wszystkie spółki obrotu gazem (w zakresie sprzedaży do odb. instytucjonalnych) z wyłączeniem PGNiG.**
2. Intensyfikacja przez **Prezesa UOKiK** procesu monitorowania i nadzoru prawidłowości wdrożenia decyzji zobowiązujących PGNiG, w tym wydanie precyzyjnych wytycznych, do jakich umów i jakie zapisy powinny być wdrożone, aby ograniczyć do minimum uznaniowość w tym procesie po stronie PGNiG.
3. Opracowanie przez **Prezesa URE** rozwiązań umożliwiających PGNiG wycenę gazu ziemnego zaazotowanego wydobywanego w kraju w oderwaniu od cen określonych w Taryfie. Ceny taryfowe winny być traktowane jako maksymalne, tak aby można było je obniżyć w umowach specjalnych pomiędzy Sprzedawcami gazu a specyficznymi grupami odbiorcami.
4. Wprowadzenie zróżnicowania poziomu opłat zastępczych dla instalacji nowych i zamortyzowanych.

Oczekiwania i propozycje przemysłowych odbiorców gazu. c.d.

5. Wprowadzenie przez Ministerstwo Gospodarki rozwiązań legislacyjnych dających możliwość częściowego rozwiązania kontraktów z PGNIG dla podmiotów zużywających >25 mln. m³/rok na poziomie nie mniejszym niż wymagany poziom obliża giełdowego dla gazu (40% w 2014 r. i 55% od 2015 roku).

Pozwoli to na:

- Uwolnienie cen gazu ziemnego dla rynku hurtowego;
 - Realizację kontraktów zakupowych zawartych przez PGNIG;
 - Realizację obliża poprzez zwiększenie aktywności strony popytowej.
6. Opracowanie przez Ministra Gospodarki rozwiązań legislacyjnych likwidujących bariery administracyjne dla działalności na rynku gazu w Polsce, w szczególności:
 - zmiana lub likwidacja rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 października 2000 r. w sprawie minimalnego poziomu dywersyfikacji dostaw gazu z zagranicy;
 - dostosowanie systemu zapasów obowiązkowych gazu do regulacji wspólnotowych zgodnie z którymi obowiązek magazynowania zapasów gazu dotyczyć powinien wolumenów gazu dostarczanych do tzw. odbiorców chronionych (gospodarstwa domowe, szkoły, szpitale).

Dziękuję za uwagę.